

Valjda se i mnogo naših svećenika više manje slaže s tim ili sličnim prijedlogom, pa zašto ga ne bi preko svojih Ordinarija, osobito kad više nemamo ILO-a, poduprlo kod kompetentnog Vijeća da se nekako tako odredi, makar ad libitum, makar i manje minuta?

o. M. K.

ZA PRIJEVOD NOVOG ČASOSLOVA

Ima nade da ćemo još ove godine dobiti u ruke nov latinski Rimski časoslov. Koliko ćemo onda čekati na hrvatski prijevod? Ovisno je samo od nas. Ako ne počnemo odmah svojski na tome raditi, mogao bi taj naš posao trajati dulje nego se izračivao original. Svećenici bi još nekako mogli strpljivo čekati prijevod u koliko neće neki pojedinac (jer Ordinarij može davati samo pojedinačnu dozvolu onima koji ne znaju dovoljno latinski) zaželjeti da ga moli hrvatski, ili u koliko neće posebno mlađi kler trebati više puta pogledati u prijevod da shvati što moli ili čita. Ali bez obzira na ta dva slučaja prijevod se mora što prije i, dakako, što bolje prirediti i izdati zbog vjernika, kojima se sve više preporučuje da bilo zajednički bilo zasebno mole barem nešto iz časoslova, i zbog naših redovnica koje će sigurno barem djelomice preuzeti ovako pojednostavljen i obogaćen časoslov.

Kako »na ovom najzanemarnijem području liturgijskog života treba odmah početi radom« (o. J. Radić, SB 1968, 252), evo nekoliko prijedloga da se hrvatski prijevod časoslova izvrši što prije i što bolje:

1. Najteže će biti s **himnima**, pa su stoga oni i latinski izdani najprije u posebnoj knjizi sa svim potrebnim opaskama za razumijevanje i prevođenje (v. prikaz »Himni novog časoslova« SB 1968, 252—63). Naša dva svećenika, koji su se već ogledali u sastavljanju ili prevođenju crkvenih himana, već su se dali na posao. Ali posao je težak i vrlo velik (Pavelić je svoj prijevod priređivao kroz par decenija). U novom je časoslovu preko polovice himana novih, i ne može se reći da su novi lakši, jesu lijepi ali često i teški. Uz to treba barem retuširati mnoge Pavelićeve stihove jer je on himne prevodio prema njihovoj novijoj recenziji a na prvotnu se samo osvrćao, dok čl. 93. saborске Uredbe o sv. bogoslužju određuje da se redovito opet uvede prvotna recenzija, što je u obnovljenom časoslovu i učinjeno pa prema tome treba uvažiti i u prijevodu. Isusovački je provincijal već dao dozvolu za dotjerivanje Pavelićeva prijevoda. Tko se, dakle, nešto razumije u crkveno latinsko i hrvatsko pjesnikovanje ili barem stihotvorstvo neka se javi da se posao razdijeli i kasnije međusobno usavrši. Ako pjesnici vole izdavati svoje stihove, nije mala čast izabrati riječi kojima će tisuće i tisuće slaviti Boga kroz naraštaje.

Kao primjer evo himna uskrsne Večernje koji je valja najviše izmijenjen: tekst Urbana VIII iz dosadašnjeg časoslova, novi tekst s prvotnom recenzijom iz V-VI st. i skroman pokušaj prijevoda drugoga teksta na temelju prijevoda o. Pavelića:

Laudes Christi resurgentis

Ad regias Agni dapes,
Stolis amicti candidis,
Post transitum Maris Rubri,
Christo canamus principi:
Divina cuius caritas
Sacrum propinat sanguinem,
Almique membra corporis
Amor sacerdos immolat.
Sparsum cruorem postibus
Vastator horret Angelus:
Fugitque divisum mare;
Merguntur hostes fluctibus.
Iam Pascha nostrum Christus
est,
Paschalis idem victima,
Et pura puris mentibus
Sinceritatis azyma.

O vera caeli victima,
Subiecta cui sunt tartara,
Soluta mortis vincula,
Recepta vitae praemia.
Victor, subactis inferis,
Trophaea Christus explicat;
Caeloque aperto, subditum
Regem tenebrarum trahit.
Ut sis perenne mentibus
Paschale, Jesu, gaudium,
A morte dira criminum
Vitae renatos libera.
Deo Patri sit gloria,
Et Filio, qui a mortuis
Surrexit, ac Paraclito,
In sempiterna saecula.

Ad cenam Agni providi
et stolis albis candidi,
post transitum maris Rubri
Christo canamus principi.
Cuius corpus sanctissimum
in ar(a) est crucis torridum;
cruore eius roseo
gustando, vivimus Deo.
Protecti paschae vespero
a devastante angelo,
erepti de durissimo
Pharaonis imperio.
Iam pascha nostrum Christus
est,
qui immolatus agnus est;
sinceritatis azyma
caro suus oblata est.

O vera, digna hostia,
per quam fraguntur tartara,
captiva plebs redimitur,
redduntur vitae praemia.
Consurgit Christus tumulo,
victor redit de barathro,
tyrannum trudens vinculo
et paradysum reserans.
Esto perenne mentibus
paschale, Iesu, gaudium,
et nos renatos gratiae
tuis triumphis aggrega.
Iesu, tibi sit gloria,
qui morte victa praenites,
cum Patr(e) et almo Spiritu,
in sempiterna saecula.

Slava uskrsnog Krista

Na gozbu božjeg Jaganjca
U bijelom ruhu idimo,
Kroz more prošav Crveno
Vladaru Kristu pjevajmo.
Na križu strašno mučeno,
Presveto tijelo i krv mu
Sa žrtvenika primamo
Da Bogu svome živimo.
Po svetoj noći uskrsnoj
Od grijeha sad smo slobodni;
Ko jednoć štono anđeo
Židovsko ropstvo dokrajči.

Naš vazam odsad Isus je,
Vazmeno naše Janje on;
Prikazuje se ko čist kruh
I tijelo mu se blaguje.
O prava, žrtvo dostojna,
Što paiko si pokorila,
Slobodu puku grješnome
I dar života donijela.
Iz groba Krist je ustao,
Iz limba došo pobjednik;
Sotonu svezav zauvijek
On nama raj svoj otvara.

Da budeš vazda, Isuse,
Veselje naše uskrsno:
Ti krstom preporođene
Pridruži svojoj pobjedi.

Sva slava tebi, Isuse,
Jer blistaš, smrt pobijedi,
S Ocem i Duhom preblagim
U vječne vijekove vijekova.

2. Glavni su kostur časoslova **psalmi**. Dobili smo ih, općenito uzevši, u vrlo lijepom prijevodu zagrebačke Biblije. Ipak, teško će se moći u bogoslužju upotrebljavati takvi kakvi su. Uzmimo jedan od najvažnijih i za prevodenje možda najteži: ps 109 (po Vulgati, jer tako psalme broji prijevod Pija XII i obnovljeni časoslov). Mjesto tradicionalnog prvog stiha u nebrojenim prijevodima »Reče Gospodin Gospodinu mojemu« ima novi prijevod »Riječ Jahvina (Gospodnja) Gospodinu mojemu«. Nećemo ulaziti u pitanje da li je to točnije prema hebrejskome, ali svakako se dobrim dijelom gubi smisao Kristove opaske na taj tekst (Mt 22, 43—44), gdje i novi prijevod NZ prevodi tradicionalno). Uz to, ako se u tom izrazu ne gledaju kao naviještene dvije božanske osobe, što uopće znači »Gospodnja riječ (istom) Gospodinu«? Slično je i s 3. versom istoga psalma. Profesori Biblijskog instituta, koji su priredili Pijev prijevod, imaju u svojem izdanju o tom versu najdužu opasku u kojoj znanstveno opravdavaju svoj prijevod u tradicionalnom smislu. A općenito govoreći o psalmima, više bi se obzira moralo imati prema našim krajevima gdje puk od pamtivijeka pjeva psalme pa da mu se u crkvi ne nameće posve novi prijevod, kao što ni sv. Jeronim nije svojim suvremenikima nametao svoj mnogo manje promijenjeni prijevod.

3. Morat će se za liturgijsku upotrebu ponešto prilagoditi i **biblijske perikope**, jer nije rečeno da se odobrenjem zagrebačkog prijevoda Biblije mora sav, takav kakav jest, unijeti u bogoslužje, naročito za zajedničko moljenje i pjevanje. Na mnogo će se, naime, mjesta liturgijski tekst novog misala i časoslova razlikovati od onoga za koji se odlučilo naš prijevod. Tako npr. u već kao uzorak izdanoj Jutamji ponedjeljka IV sedmice »preko godine« kratko čitanje uzeto je iz Jdt 8, 21b-23 gdje naš prijevod ima drukčiji i ne tako izražajan tekst. Osobito mnogo izmjena treba učiniti u prijevodu NZ, za koji se s više strana čuje da je slabiji dio zagrebačke Biblije. U redigiranju konačnog teksta za liturgijsku upotrebu svakako će se uvažiti vrlo brojne stvarne opaske prof. A. Škrišnjara (v. »Crkva u svijetu« 1968, 65-75). A ima i drugih, evo npr. jedne: Mk 4,39 treba da glasi »On tada ustane« (usp. Mt 8,26). Svakako se ima izmijeniti i poneki provincijalizam (npr. varijčak). Zbog lakšeg razumijevanja teksta kod javnog čitanja i još više kod pjevanja treba uvodne rečenice za upravni govor staviti ispred a ne usred ili na kraju njega.

Za ovaj put dosta uz napomenu: Ako neće nitko drugi, zbirka »Crkveni oci i pisci« spremna je organizirati posao oko prevodenja novog časoslova i, nakon odobrenja Biskupske konferencije i rimskog Vijeća, izdati ga u svojoj nakladi. Dakako, samo ako se što prije javi dovoljan broj onih koji žele sudjelovati kod tog važnog i teškog pothvata.

o. M. Kirigin OSB, Biograd